

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет Економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної
роботи
А.Гудманян
«5» 02 2020 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Організація біржової торгівлі»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма: «Підприємницька діяльність в авіації»

Курс – 2 Семестр – 3

Лекції - 17 Диференційований залік – 3 семестр
Практичні заняття - 17
Самостійна робота - 56
Усього (годин/кредитів ECTS) - 90/3,0

Домашнє завдання (1) – 3 семестр

Індекс: РБ-6-076/18-3.1.4

СМЯ НАУ РП 11.01.05-2020

Робочу програму навчальної дисципліни «Організація біржової торгівлі» розроблено на основі освітньо-професійної програми та робочого навчального плану № РБ-6-076/18 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Підприємницька діяльність в авіації» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
професор кафедри економіки
та бізнес-технологій

 / Коваленко Ю. М.

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Підприємницька діяльність в авіації» – кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол, протокол № 10 від «28» 08 2019 р.

Завідувача кафедри / Ушенко Наталія Валентинівна

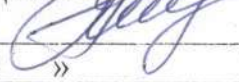
Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету Економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 4 від «28» 01 2020 р.

Голова НМРР

 / Тофанчук Анатолій Тимофійович

УЗГОДЖЕНО

Дека: ФЕБА

 /Петровська Світлана Володимирівна
« » 2020 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	
1.1 Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	6
2. Зміст навчальної дисципліни	8
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	8
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг.....	9
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг	9
2.5. Домашнє завдання.....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання.....	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11
4.1. Методи контролю та схема нарахування балів	11

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація біржової торгівлі» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 13.07.17 №106/роз.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця.

Дисципліна «Організація біржової торгівлі» спрямована на формування у студентів сучасного наукового світогляду і системи глибоких спеціальних знань про організацію біржової торгівлі та її впливу на ефективність економічної діяльності учасників біржової діяльності, вироблення вмій і навичок їх використання у практичній площині.

Метою даної дисципліни є надання основних системних теоретичних і практичних знань про характер, зміст та особливості організації біржової торгівлі, її спрямованість на підвищення соціально-економічної ефективності.

Завданнями вивчення дисципліни «Організація біржової торгівлі» виступають:

- вивчення сутності та еволюції розвитку біржової торгівлі;
- дослідження ринків капіталів як середовища біржової торгівлі;
- ідентифікацію основних учасників біржової торгівлі;
- виокремлення моделей організації ринків капіталу за біржовою торгівлею;
- засвоєння специфіки регулювання та нагляду у системі біржової торгівлі;
- розкриття інформації у системі біржової торгівлі;
- вивчення сутності фінансових активів та інструментів ринків капіталу;
- дослідження особливостей операції з цінними паперами та деривативами, фінансового інжинірингу;
- вивчення операційного механізму фондової біржі, електронної торговельної системи;
- аналіз індексів та рейтингів міжнародних і національних ринків;
- аналіз ціноутворення у системі біржової торгівлі;
- ознайомлення із клірингом і ризиками біржової торгівлі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

Знати:

- особливості функціонування організованого ринку;
- порівняльні характеристики форм організованого ринку;
- поняття організаторів торгівлі;
- класифікаційні ознаки та види бірж у міжнародній і національній практиці;
- етапи розвитку міжнародної та національної біржової торгівлі;
- біржову структуру; поняття статуту та правил біржі;
- механізм і правила здійснення біржових операцій;
- порядок розрахунків у системі біржі між учасниками біржової торгівлі;

- процедурні питання зі створення біржі, її реєстрація та структури управління;
- порядок організації торговельних операцій у біржовій операційній залі;
- зміст основних нормативно-правових актів, що регулюють організацію біржової торгівлі;
- функції та завдання різних груп посередників на біржах, їх класифікацію;
- технологію формування ланцюга руху замовлення від покупця до продавця на біржі;
- основи торгівлі деривативами, основні види цінних паперів, що обертаються на фондовому ринку й методи оцінки їх вартості;
- специфіку діяльності клірингової установи та перерахунки між клієнтами.

Вміти:

- пояснити зв'язок між біржами і економічним розвитком;
- дати пояснення процесу трансформації біржової торгівлі у процесі розвитку ринкових відносин;
- розрізняти та класифікувати види бірж за ознаками;
- описати функції біржі та дати пояснення кожній з них;
- дати характеристику видам біржових товарів та інструментів;
- охарактеризувати роль інформації у біржовій торгівлі;
- аналізувати сучасний стан торговельної діяльності бірж;
- охарактеризувати спеціальні органи структури управління біржою;
- пояснити зміст економічних відносин біржових посередників із клієнтами;
- впорядкувати послідовність біржових операцій;
- розкрити зміст процедури завершення торгів у біржовій «ямі» та особливостей біржової мови жестів;
- порівняти особливості і переваги різних видів угод, що укладаються на біржах;
- визначити загальні обсяги пропозиції і попиту продукції на фондовій біржі;
- здійснювати моніторинг кон'юнктури біржового ринку;
- прогнозувати ринковий попит і пропозицію на біржі на перспективу;
- укладати договори-доручення на брокерське обслуговування;
- аналізувати ризики у процесі біржової торгівлі;
- розраховувати граничні рівні збитку у брокерської торгівлі;
- визначити критерії ефективності брокерської торгівлі;
- здійснювати якісну оцінку стану ринку цінних паперів та кількісну оцінку його динаміки тощо.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Організація біржової торгівлі» базується на знаннях таких дисциплін як «Основи митної справи», «Комерційна діяльність суб'єктів господарювання на зовнішньому ринку» та є базою для вивчення таких дисциплін як: «Економіка та організація митної логістики», «Підприємництво та бізнес-технології» тощо.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається із одного навчального модуля, а саме:

Модуль №1 «Організація біржової торгівлі»

Тема 1. Сутність та еволюція розвитку біржової торгівлі

Історія виникнення та еволюція біржового ринку. Етапи розвитку біржового ринку. Вплив на становлення біржового ринку строкових контрактів. Американський і європейський досвід. Дореволюційний досвід діяльності економічних агентів на біржовому ринку. Вплив біржового ринку на системні явища та процеси.

Сучасний стан світового біржового ринку та біржі. Основні тенденції та напрямки його розвитку. Становлення та розвиток біржової торгівлі в Україні.

Тема 2. Нормативно-правове регулювання біржової торгівлі

Сутність фондової біржі як організатора торгівлі. Функції фондової біржі. Роль фондової біржі в політичній, соціальній та морально-психологічній сферах суспільного життя.

Учасники біржового ринку. Емітенти, інвестори та професійні учасники. Професійна діяльність на біржовому ринку.

Захист прав емітентів, інвесторів та гарантії щодо їх власності.

Організаційний механізм фондової біржі. Статут і правила фондової біржі.

Основні біржові товари та їх характеристики.

Тема 3. Моделі організації біржової торгівлі на ринках капіталу

Банківська, небанківська і змішана модель організації ринків капіталу за біржовою діяльністю економічних агентів.

Основні ознаки банківської (європейської) моделі ринків капіталу. Роль біржі у фінансуванні економічної діяльності економічних агентів.

Небанківська (американська) модель організації ринків капіталу. Вплив біржі на амплітуду циклічних коливань в економіці. Основні американські біржі та їх операційний механізм.

Універсалізація діяльності біржі. Формування комплементарної моделі ринків капіталу. Її основні передумови та чинники подальшого поширення.

Модель організації біржового ринку в Україні. Його специфіка.

Тема 4. Торгівля фінансовими активами та інструментами ринків капіталу

Фінансові активи та їх класифікація. Фінансові інструменти. Цінні папери та їх види. Класифікація цінних паперів за інвестиційними якостями.

Основні характеристики інструментів власності. Акції та їх інвестиційні якості. Загальна характеристика та види облігацій. Інвестиційні якості облігацій. Використання рейтингових систем оцінювання облігацій.

Операції з ощадними (деPOSITними) сертифікатами, казначейськими зобов'язаннями і векселями.

Тема 5. Торгівля деривативами. Фінансовий інжиніринг

Похідні іпотечні інструменти як засіб зменшення ризиків та підтримки ліквідності. Сутність строкового ринку і строкових угод.

Функції і види деривативів. Ф'ючерсні контракти та індексні стратегії.

Опціони та їх роль в інвестуванні. Види опціонів. Основні стратегії використання опціонів. Визначення та види свопів. «Ванільні» свопи та свопи з начинкою.

Фінансовий інжиніринг і його сутність. Нові інструменти, механізми та технології на біржових ринках. Сек'юритизація та її механізм, основні учасники. Криптовалюти та технологія блокчейн. Ризики фінансового інжинірингу. Забезпечення стійкості ринків капіталу та біржових ринків.

Тема 6. Торгівля інструментами грошового ринку

Розвиток міжнародного валютного ринку як частини грошового ринку. Ринок Форекс.

Учасники грошового (валютного) ринку. Активні та пасивні учасники.

Валюта як товар. Роль валютних бірж на ринку грошей.

Основні функції валютної біржі. Організація роботи валютної біржі.

Види валютних операцій і технологій торгівлі. Касові та термінові валютні операції. Форвадні, свопові, опціонні валютні операції. Валютна операція «спот».

Тема 7. Операційний механізм біржі. Електронна торговельна система

Техніка проведення біржових торгів. Біржові угоди. Сутність біржових угод. Юридичні, організаційні, економічні і етичні риси біржових угод. Спеціальні правила, що регулюють відносини між контрагентами.

Ведення торгів на біржах у формі аукціону. Принципи подвійного аукціону. Основні вимоги до біржової операційної зали. Методи ведення біржових торгів. Коливання цін на різні товари, групи товарів. Причини зміни заявленої ціни.

Документація, що супроводжує процес біржової торгівлі.

Історія створення комп'ютерних технологій біржової торгівлі. Етапи становлення електронного ринку. Відкритий та закритий режим електронної торгівлі. Світові електронні системи торгівлі. Електронний біржовий трейдинг. Переваги електронної торгівлі.

Інформаційні технології на біржовому ринку України. ПФТС і Українська біржа: електронний трейдинг. Електронна торгівля на біржовому товарному ринку.

Тема 8. Ціноутворення у системі біржової торгівлі

Сутність та правила біржового котирування цін. Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку. Ціна попиту та пропозиції.

Контрактна ціна. Ціна біржової угоди. Біржове котирування цін. Котирувальна ціна. Біржова кон'юнктура. Послідовність визначення біржової кон'юнктури.

Правила і методика біржового котирування. Мета котирування біржових цін.

Біржове котирування: офіційне та неофіційне. Довідкове котирування. Типові види котирувальних цін, що використовуються на біржовому товарному ринку. Способи котирування цін. Характеристика методик визначення довідкової ціни.

Котирувальна комісія. Функції котирувальної комісії. Біржовий бюлетень.

Процедура біржового лістингу. Процедура лістингу на біржовому ринку України. Вилучення з біржового реєстру. Встановлення курсу цінних паперів. Ринок котирувань.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план).

В розділі подається розподіл навчального часу за формами навчання та видами занять відповідно до робочого навчального плану.

Таблиця 2.1

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		усього	лекції	практ. занят.	СРС
3 семестр					
1	Сутність та еволюція розвитку біржової торгівлі	9	2	2	5
2	Нормативно-правове регулювання біржової торгівлі	10	2	2	6
3	Моделі організації біржової торгівлі на ринках капіталу	10	2	2	6
4	Торгівля фінансовими активами та інструментами ринків капіталу	10	2	2	6
5	Торгівля деривативами. Фінансовий інжиніринг	10	2	2	6
6	Торгівля інструментами грошового ринку	10	2	2	6
7	Операційний механізм біржі. Електронна торговельна система	10	2	2	6
8	Ціноутворення у системі біржової торгівлі	10	1	2 1	6
9	Модульна контрольна робота	3	2		1
10	Домашнє завдання	8	-	-	8
	Усього за модулем №1	90	17	17	56
	Усього за 3 семестр	90	17	17	56
	Усього за навчальною дисципліною	90	17	17	56

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навч. занять (год)	
		Лекції	СРС
3 семестр			
1	Сутність та еволюція розвитку біржової торгівлі	2	2
2	Нормативно-правове регулювання біржової торгівлі	2	3
3	Моделі організації біржової торгівлі на ринках капіталу	2	3
4	Торгівля фінансовими активами та інструментами ринків капіталу	2	3
5	Торгівля деривативами. Фінансовий інжиніринг	2	3
6	Торгівля інструментами грошового ринку	2	3
7	Операційний механізм біржі. Електронна торговельна система	2	3
8	Ціноутворення у системі біржової торгівлі	3	3
	Усього за навчальною дисципліною	17	23

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навч. занять (год)	
		Практичні заняття	СРС
3 семестр			
1	Сутність та еволюція розвитку біржової торгівлі	2	3
2	Нормативно-правове регулювання біржової торгівлі	2	3
3	Моделі організації біржової торгівлі на ринках капіталу	2	3
4	Торгівля фінансовими активами та інструментами ринків капіталу	2	3
5	Торгівля деривативами. Фінансовий інжиніринг	2	3
6	Торгівля інструментами грошового ринку	2	3
7	Операційний механізм біржі. Електронна торговельна система	2	3
8	Ціноутворення у системі біржової торгівлі	2	3
9	Модульна контрольна робота	1	1
Усього за навчальною дисципліною		17	25

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг

п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)
3 семестр		
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	23
2.	Підготовка до практичних занять	24
3.	Підготовка до модульної контрольної роботи	1
4.	Виконання домашнього завдання	8
Усього за навчальною дисципліною		56

2.5. Домашнє завдання

Домашнє завдання (ДЗ) з дисципліни виконується у третьому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь з організації біржової торгівлі.

Виконання ДЗ є важливим етапом у підготовці фахівців економічних спеціальностей підприємницької діяльності в авіації.

Конкретна мета ДЗ міститься у набутті основних системних теоретичних і практичних знань про характер, зміст та особливості організації біржової торгівлі, її спрямованість на підвищення соціально-економічної ефективності.

Виконання, оформлення та захист ДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання ДЗ, – до 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти у групах, семінар-дискусія, мозкова атака, презентація, ділова гра тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Бендарчук М.М. Біржові товари / М.М. Бендарчук, І.С. Полікарпов. – Л.: Вид-во Львівської комерційної академії, 2004. – 279 с.
- 3.2.2. Берлач А.І. Біржове право України : навч. посіб. / А. І. Берлач. –К. : Ун-т «Україна», 2008. – 316 с.
- 3.2.3. Бобкова А.Г. Біржове право / А.Г. Бобкова. – К. : Центр учб. літ-ри, 2005. – 200 с.
- 3.2.4. Дудяк Р.П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: навч. посіб. / Р.П. Дудяк, С.Я. Бугіль – [2. вид., доп.]. – Л. :Новий Світ-2000, 2003. – 360 с.
- 3.2.5. Загородній А.Г. Біржа. Біржові операції : термінологічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К. : Алерта, 2008. – 185 с.
- 3.2.6. Зотов И.В. Биржевое дело: учеб. пособ. /Зотов И.В.,Успенко В.И. – Харьков: Бурун Книга, 2008. – 256 с.
- 3.2.7. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч. – Ірпінь: УДФСУ, 2019. – у 2 ч.
- 3.2.8. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими інвестиціями: навч. посіб. / Коваленко Ю. М. – Ірпінь: НУДПСУ, 2010. – 350 с.
- 3.2.9. Кононенко І. В. Основи біржового права: навч. посіб. / Кононенко І. В. – К. : Кондор, 2007. – 576 с.
- 3.2.10. Про товарну біржу. Закон України за станом на 01.12.2000 р. / Верховна рада України – вид. офіц. – К., 2000. – 11 с.
- 3.2.11. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: ЗУ: від 12.07.01 р. № 2664. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>.
- 3.2.12. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: ЗУ: від 23.02.06 р. № 3480-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
- 3.2.13. Раровська В. В. Біржова діяльність: навч. посіб. / Раровська В. В., Останкова Л. А., Акопов С. Е. – К. : ЦУЛ, 2009.
- 3.2.14. Сохацька О.М. Біржова справа : підруч. / О.М. Сохацька. – [2-ге вид., змін. та доповн.]. – Т. : Карт-бланш, 2008. – 632 с.
- 3.2.15. Степанов В.М. Біржова діяльність : навч. посіб. / В.М. Степанов, Т. І. Пішеніна. – К. : Ун-т “Україна”, 2007. – 300 с.
- 3.2.16. Чесноков В.Л. Біржові операції : навч. посіб. / В.Л. Чесноков. – Херсон: Надніпрянська правда, 2007. – 152 с.

Допоміжна література

- 3.2.17. Берлач А. Організаційно-правові основи біржової діяльності :навч. посіб. / Берлач А.І., Берлач Н.А., Ілларіонов Ю.В. – К. : Фенікс, 2000. – 336 с.
- 3.2.18. Біржова діяльність : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.]. / В.І. Крамаренко, Б.І. Холод, Ю.Н. Воробйов та ін. ; за ред. В.І. Крамаренко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 345 с.

3.2.19. Біржова діяльність у підприємстві України : навч. посіб. – К. : Вид-во Національний аграрний ун-т, 2000. – 182 с.

3.2.20. Дегтярева О.И. Биржевое дело: учеб. / О.И. Дегтярева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 679 с.

3.2.21. Дмитрук Б.П. Організація біржової діяльності в агропромисловому комплексі: навч. посіб. / Б.П. Дмитрук. – К. : Либідь, 2001. – 344 с.

3.2.22. Элдер А. Трейдинг с д-ром Элдером: Энциклопедия биржевой игры / А. Элдер. ; пер. с англ А. Семенов. – М. : Диаграмма, 2003. – 333 с.

3.2.23. Колб Р. В. Финансовые институты и рынки: учеб. / Р. В. Колб, Р. Дж. Родригес; [пер. 2-го амер. изд.]. – М.: Дело и Сервис, 2003. – 688 с.

3.2.24. Рябовол Л.Т. Біржове право: Товарна біржа як особливий суб'єкт господарювання : навч. посіб. / Л.Т. Рябовол. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 51 с.

3.2.25. Солодкий М. О. Біржовий ринок / М.О. Солодкий. – К.: Джерела–М, 2002. – 358 с.

3.2.26. Helyette G. Commodities and Commodity Derivatives: Modelling and Pricing for Agriculturals, Metals and Energy. – London : John Wiley & Sons, 2005. – 416 p.

3.2.27. Hull J. C. Options, futures and other derivatives – New Jersey : University of Toronto, Prentice Hall, Englewood Cliffs, – 5 ed., 2003. – 780 p.

3.2.28. Kolb R. W., Owerdahl James A. Financial Derivatives, 3rd Ed. – New Jersey : John Wiley & Sons, Inc. – 2002. – 323 p.

3.2.29. Marshall J. Dictionary of Financial Engineering. – John Wiley & Sons, Inc. – 2000. – 289 p.

3.2.30. Satyajit D. Derivative Products and Pricing. – 3rd Edition Revised: 2004. – 1200 p.

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ОСВІТИ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем освіти навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

3 семестр		
Модуль №1		Мак кількість балів
Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
Відповідь на практичних заняттях (3б. × 5 зан.)	15 (сумарна)	
Виконання тестових завдань (4б. × 5 зан.)	20 (сумарна)	
Розв'язання задач (3б. × 4 зан.)	12 (сумарна)	
Виконання домашнього завдання	11	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 35 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	30	
Усього за модулем №1	88	
Семестровий диференційований залік		12
Усього за дисципліною		100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах					Оцінка за національною шкалою
Відповідь на практичних заняттях	Виконання тестового завдання	Розв'язання задач	Виконання домашнього завдання	Виконання модульної контрольної роботи	
3	4	3	10-11	27-30	Відмінно
2,5	3	2,5	9	23-26	Добре
2	2,5	2	7-8	18-22	Задовільно
менше 2	менше 2,5	менше 2	менше 7	менше 18	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем освіти за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл. 4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Оцінка за національною шкалою
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

4.5. Підсумкова модульна рейтингова оцінка у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової модульної рейтингової оцінки в балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

Таблиця 4.5

Відповідність залікової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
12	Відмінно
10	Добре
8	Задовільно
менше 7	Незадовільно

4.6. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.6).

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки здобувача освіти.

Таблиця 4.6

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.8. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки здобувача освіти, наприклад, так: **92/Відм./A**, **87/Добре/B**, **79/Добре/C**, **68/Задов./D**, **65/Задов./E** тощо.

4.9. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплому.

Ф 03.02 – 01

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				